

آیین‌نامه اجرایی آمادگی مقابله با پدیده گرد و غبار

شماره ۴۷۳۶۲/ت/۴۳۲۲۷هـ

۱۳۹۵/۴/۲۶

وزارت جهاد کشاورزی - وزارت نیرو - وزارت نفت - وزارت راه و شهرسازی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت امور خارجه - وزارت آموزش و پرورش
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت کشور
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
سازمان حفاظت محیط زیست - معاونت علمی و فناوری رییس جمهور
سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

هیأت وزیران در جلسه‌های ۱۳۹۵/۴/۶ و ۱۳۹۵/۴/۲۳ به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه اجرایی آمادگی مقابله با پدیده گرد و غبار را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی آمادگی مقابله با پدیده گرد و غبار

ماده ۱- به منظور تبیین سیاستگذاری و ارایه راهکارهای اجرایی در سطح ملی و منطقه‌ای و نظارت و پیگیری اجرای برنامه‌های کوتاه مدت و بلندمدت موضوع این آیین‌نامه و ارایه گزارش‌های نوبه‌ای و ایجاد هماهنگی بین سازمان‌ها و دستگاه‌ها به منظور ایجاد آمادگی ملی، مدیریت و مقابله با آثار زیان‌بار پدیده گرد و غبار در کشور و ایجاد زمینه همکاری‌های منطقه‌ای، ستاد مقابله با پدیده گرد و غبار با مسئولیت رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست و با عضویت معاونین ذی‌ربط سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)، نیرو، نفت، راه و شهرسازی (سازمان هواشناسی کشور)، کشور (سازمان مدیریت بحران کشور)، امور خارجه، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت (سازمان زمین‌شناسی کشور)، آموزش و پرورش، معاونت علمی و فناوری رییس جمهور و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌شود.

ماده ۲- در راستای تعیین وضعیت پدیده گرد و غبار با منشأ خارجی و داخلی در کشور با هدف شناسایی کانون‌های شکل‌گیری و نحوه پراکنش آنها و به منظور پیش‌بینی و اطلاع‌رسانی به هنگام وقوع این پدیده، سازمان‌های حفاظت محیط‌زیست و هواشناسی کشور مکلفند ظرف شش ماه، طرح توسعه و تجهیز ایستگاه‌های پایش وضعیت جوی با استفاده از فناوری‌های نوین، سامانه (سیستم)‌های پیش‌آگاهی و کنترل کیفیت هوای منطقه را با رعایت قوانین و مقررات مربوط به صورت مشترک تهیه و برای تصویب به ستاد موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه ارایه نمایند.

ماده ۳- سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف است با همکاری سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و سازمان هواشناسی کشور منشأهای داخلی و خارجی تولید گرد و غبار را شناسایی و اقدامات اجرایی و اطلاعات لازم را به دستگاه‌های ذی‌ربط اعلام نماید.

ماده ۴- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) موظف است با همکاری ستاد موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه و استانداری‌های مربوط، نسبت به تهیه برنامه زمان‌بندی اجرای طرح‌های تثبیت کانون‌های تولید گرد و غبار نظیر کشت درختان و بوته‌های مرتعی و مالچ‌پاشی و سایر اقدامات مناسب براساس نتایج طرح شناسایی کانون‌های بحرانی اقدام نماید.

ماده ۵- وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) موظف است در راستای برنامه اقدام ملی مقابله با بیابان‌زایی و کاهش اثرات خشکسالی در کشور با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان بسیج سازندگی و نیروی مقاومت بسیج و سایر پیمانکاران ذی‌صلاح، نسبت به انجام نهال‌کاری و با استفاده از گونه‌های بومی سازگار به کم‌آبی، با اولویت مناطق آسیب‌پذیر از نظر زیست‌محیطی با اولویت مناطق بحرانی فرسایش بادی و گرد و غبار در کشور مطابق با طرح‌های اجرایی اقدام نماید.

تبصره ۱- استانداران موظفند پروژه‌های استانی موضوع این ماده را به عنوان پروژه‌های اولویت‌دار در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان جهت تصمیم‌گیری برای تأمین اعتبار از محل اعتبارات طرح‌های استانی مطرح نمایند.

تبصره ۲- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است اعتبار پروژه‌های ملی مرتبط با این ماده را با رعایت قوانین مربوط در لویح بودجه سالانه منظور نماید.

تبصره ۳- وزارت نفت مکلف است در صورت اعلام نیاز دستگاه‌های ذی‌ربط مالچ مورد نیاز را تأمین و برنامه‌ریزی لازم برای تولید و نگهداری این ماده را در پالایشگاه منطقه به عمل آورد. اعتبار مورد نیاز از محل اعتبارات مصوب مربوط با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تأمین خواهد شد.

ماده ۶- استانداری‌های مناطق تحت تأثیر به ویژه منطقه جنوب، غرب و شرق کشور موظفند نسبت به تشکیل کارگروه‌های استانی متناظر ستاد موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه اقدام و برنامه‌های اطلاع‌رسانی و آموزش همگانی برای کسب آمادگی مواجهه با پدیده گرد و غبار را با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط استانی و براساس دستورالعمل‌های ستاد ملی اجرا نمایند.

ماده ۷- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان‌های تحت تأثیر مکلفند برنامه تجهیز مراکز درمانی مناطق را در برنامه‌های سالانه و پنج‌ساله تهیه و به شرح زیر اجرا نمایند:

الف - توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی درمانی تحت پوشش به وسایل مراقبت‌های پزشکی لازم جهت پیشگیری و درمان افراد آسیب‌دیده در مناطق تحت تأثیر پدیده گرد و غبار.

ب - توسعه و تجهیز مراکز اورژانس در مناطق بحرانی گرد و غبار.

تبصره - اعتبارات لازم برای اجرای این ماده از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۰ - در لایحه بودجه سنواری پیش‌بینی و اختصاص داده می‌شود.

ماده ۸ - وزارت نیرو موظف است با توجه به وضعیت بارش در هر سال، حفاقه تالاب‌های جنوب و غرب کشور و نیاز آبی طرح‌های مقابله با منشأ گرد و غبار را که توسط کارگروه مشترک سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و وزارت نیرو تعیین شده است، در چارچوب میزان آب قابل تأمین ابلاغی وزارت یادشده، تأمین کرده و نتایج آن را به طور منظم به ستاد موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه ارائه نماید.

ماده ۹ - شهرداری‌های شهرهای واقع در مناطق تحت تأثیر پدیده گرد و غبار کشور موظفند برای اجرای طرح کمربند فضای سبز شهرهای مربوط ضمن رعایت ضوابط طرح جامع، نظر سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور را از جهت اولویت مکانی و نوع کاشت رعایت نمایند.

تبصره - شهرداری‌های شهرهای متأثر از پدیده گرد و غبار، جهت کنترل و مهار کانون‌های تولید گرد و غبار داخلی موظفند در تأمین منابع مالی مورد نیاز طرح‌های پیشنهادی وزارت جهادکشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) مشارکت نمایند.

ماده ۱۰ - وزارت نیرو با کمک شهرداری‌ها موظف است به منظور کاهش صدمات وارده بر تأسیسات تصفیه آب شرب شهری ناشی از پدیده گرد و غبار در منطقه، کمربند سبز با اشکوبندی مناسب با اهداف یادشکن را پیرامون تأسیسات مربوط احداث نماید.

ماده ۱۱ - برنامه سازگاری با پدیده گرد و غبار باید ظرف یک سال پس از لازمالاجراء شدن این آیین‌نامه توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شهرداری‌ها تهیه و جهت تصویب به ستاد موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه ارائه شود.

ماده ۱۲ - وزارت جهادکشاورزی مکلف است به منظور حفاظت از منابع خاک در معرض فرسایش بادی، طرح جامع مدیریت و احیای زمین‌های کشاورزی و کشاورزی حفاظتی، توسعه جنگل‌کاری و احیای مراتع استان‌های کشور را تهیه و جهت اجرا و تأمین بودجه لازم در برنامه‌های پنج‌ساله ارائه نماید.

ماده ۱۳ - به منظور کنترل منشأهای فعلی داخلی پدیده گرد و غبار و جلوگیری از گسترش آنها، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است آمایش سرزمین و برنامه‌های مدیریت جامع حوزه آبخیز را با رویکرد فرابخشی در دستور کار قرار دهد.

ماده ۱۴ - به منظور برنامه‌ریزی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای جهت کنترل منشأهای گرد و غبار برون مرزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است با هماهنگی وزارت امور خارجه و سایر دستگاه‌های مرتبط و با استفاده از ظرفیت کنوانسیون‌ها و نهادهای بین‌المللی نسبت به تهیه برنامه منطقه‌ای کنترل منشأهای یادشده اقدام و هماهنگی مورد نیاز را با کشورهای منطقه جهت اجرای برنامه‌ها با همکاری نهادهای بین‌المللی به عمل آورد.

ماده ۱۵ - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است نسبت به تکمیل زیرساخت‌های مخابراتی جهت توسعه و ارتقای شبکه‌های پایش زیست‌محیطی آلودگی هوا و گرد و غبار اقدام نماید.

ماده ۱۶ - وزارت راه و شهرسازی مکلف است نسبت به توسعه و تجهیز فرودگاه‌های مناطق متأثر از گرد و غبار به تجهیزات و تأسیسات ناوبری و هواشناسی پیشرفته، جهت ارائه خدمات پروازی در شرایط وقوع بحران گرد و غبار اقدام نماید.

ماده ۱۷ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است اعتبارات لازم را برای تحقق برنامه‌های موضوع این آیین‌نامه در ذیل اعتبارات دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه سنواری پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۸ - سازمان حفاظت محیط‌زیست مکلف است گزارش اجرای این آیین‌نامه را هر شش ماه یکبار به دفتر هیئت دولت ارائه نماید.

ماده ۱۹ - تصویب‌نامه شماره ۴۰۴۱۹ت/۹۳۱۰۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۵/۶ لغو می‌شود.

معاون اول رئیس‌جمهور - اسحاق جهانگیری